

L'obra musical de mossèn Joan Rebull conservada a Montserrat

Feliu Novell Andinyac
Museu de la Mina Vella

A l'Arxiu de l'Escolania de Montserrat hi ha un fons de partitures manuscrites del compositor mossèn Joan Rebull i Lluís (El Molar, 1899 - Vilassar de Mar, 1974). Hi foren dipositades amb posterioritat a la seva mort per algun familiar. Segons alguns vilassarencs que conegueren el mossèn, ell ja tenia la intenció de cedir una còpia de la seva obra a algun arxiu important del nostre país i, per tant, seguint la seva voluntat, algun familiar va dipositar aquestes partitures manuscrites a l'Abadia de Montserrat. No hem pogut indagar gaire més sobre les circumstàncies de la donació, però, gràcies a ella, s'ha pogut conservar gran part de la seva obra musical.

Mossèn Rebull havia previst la necessitat de recopilar tota la seva obra per tal que no es perdés i, amb aquesta finalitat, va anar copiant les seves composicions en tres grans volums, que són els que contenen la major part de partitures. També, a l'Arxiu de l'Escolania, s'hi conserva obra en fulls solts però en menor quantitat. En total, a l'arxiu de l'escolania es conserven cent trenta-una partitures, de les quals tretze són en fulls solts i les altres cent divuit estan copiades en tres volums. Aquests tres volums, manuscrits pel propi mossèn Rebull, són de paper pautat, relligats amb tapa dura de color verd i les mides són de 25 x 31 cm.

Durant l'any 2005, a instàncies de qui això escriu, es sol·licità unes còpies escanejades de la totalitat dels tres volums, que foren dipositades al Museu de la Marina i al Museu de la Mina Vella. D'aquesta forma, és fàcil de poder accedir al fons sense haver d'anar a Montserrat i, alhora, es té una segona còpia per assegurar-ne la conservació.

El primer volum porta per títol *Música Vocal* i està format per unes tres-centes cinquanta pàgines, de les quals dues-centes vuitanta són manuscrites i la resta romanen en blanc. Conté un total de quaranta obres i a les últimes pàgines hi ha un índex també manuscrit. La primera de les cançons es titula *A Maria: coral a quatre veus mixtes*, on l'autor posa música a un poema de mossèn Jacint Verdaguer. La peça fou composta a Barcelona el 1923. D'aquest volum, en destaca una *Cançó de bressol: A quatre veus mixtes i versió a veus iguals*, composta també a Barcelona l'any 1933 sobre lletra de Joaquim Ruyra i que porta una nota que diu: «*Estrenat pel quartet vocal Santa Cecília a Vilassar de Mar el 22 d'abril de 1945*».

Seguidament, hi ha vuit composicions sobre poemes de mossèn Jacint Verdaguer, una escrita a Barcelona l'any 1934 que es titula *Jesús i l'infant: Cant a l'uníson amb acompanyament de piano, per a joc d'infants* i les altres escrites ja en plena Guerra Civil l'any 1938 a La Nou de Berguedà.

L'obra número 15 també és curiosa, ja que es tracta de vuit cants sobre lletra de Pitarra i de mossèn Pere Ribot, titulats *Cants per a Pastorets* i explica «*Van ésser compostos per a l'arranjament que es va fer dels Pastorets d'en Pitarra, l'any 1940, representat al Patronat Parroquial de Vilassar de Mar*».

La partitura número 17 és feta sobre un poema de Salvador Estrem i Fa de Falset i té una llarga dedicatòria: «*A tu, molt car amic Josep Ma. Castellví i Roser, llaurador de l'entranya esquerpa i pia del Priorat, i a la teva dolça esposa Ma. de les Neus Marimon, dediquem aquest aire del nostre esperit, fidel homenatge en el primer aniversari de les vostres noces*». Igualment porta una llarga dedicatòria la partitura següent, que és composta sobre un poema de mossèn Jacint Verdaguer: «*Estrenat pel dessusdit quartet als Lluïsos de Gràcia (Barcelona) en el concert de Santa Cecília del 1943. A vosaltres, braus cantaires del Quartet Vocal Santa Cecília, qui aneu d'ací d'allà fent voltar les volves del nostre esperit, dediquem aquest humil Clavell del divendres Sant en homenatge d'agraïment i afecte. Diada de Santa Cecília 1943*». Dedicatòries que aporten informació sobre el com i el per què d'aquestes peces.

També estan dedicats els goigs del carrer d'en Petritxol: «*Dedicada a l'associació de veïns del carrer de Petritxol de la ciutat de Barcelona, cedint-li tots els drets de propietat d'aquesta pregària, en homenatge a la Verge Blanca del carrer*». I la invocació a la Mare de Déu de la Cisa, que és composta sobre un poema de Ramon Muns i Vilaró: «*En l'escaiença de la benedicció de la barca Messina, diada de Sant Pere Pescador, del 1965, el seu patró Dr. R. Muns Vilaró n'ha dictada aquesta filial invocació a la Mare de Déu de la Cisa, la qual he tingut el goig i l'honor de musicar*». I ja per acabar el repàs de les dedicatòries, dir que la partitura número 30, amb lletra de mossèn Camil Geis, diu: «*La música fou dedicada a la primera Missa de Mossèn Joan Pich*».

Per finalitzar els comentaris d'aquest primer volum, val la pena destacar que les últimes vuit cançons són corals que haurien d'estar inclosos en el tercer volum, però que per falta d'espai els va copiar en el primer, l'autor ho explica en el primer dels corals amb aquestes paraules: «*Aquest Coral, numerats amb xifres romanes, formen part de la col·lecció Ribot - Rebull. Els cinquanta primers són escrits en volum a part. Aquests Coral LI fou publicat al nostre Pascha Nostrum del 1964*».

VOLUM 1: Música Vocal

Núm.	Pàg.	TÍTOL	LLOC	ANY
1	3	A Maria: Coral a quatre veus mixtes	Barcelona	1923
2	7	Via - Crucis: Per a poble i petit cor amb acompanyament d'orgue o harmòni	Barcelona	1923
3	13	Bon Jesús Eucaristia: Coral a 4 veus mixtes	Barcelona	1923
4	17	Comiat a la Verge; cor, solistes i coral, amb orgue	Barcelona	1924
5	21	Mare de Déu del Roser: Càntic a veus soles amb acompanyament d'orgue	Barcelona	1928
6	23	Cançó de bressol: A quatre veus mixtes i versió a veus iguals	Barcelona	1933
7	29	Jesús i l'infant: Cant a l'uníson amb acompanyament de piano. Per a joc d'infants	Barcelona	1934
8	35	El nard (Encarnació): Cant per a contralt o baríton amb orgue o piano	La Nou de Berguedà	1938

Núm.	Pàg.	TÍTOL	LLOC	ANY
9	39	Rosa de la Mare de Déu (Rosa Vera): A quatre veus mixtes i solistes	La Nou de Berguedà	1938
10	43	Clavellina (Assumpció): A quatre veus mixtes	La Nou de Berguedà	1938
11	47	El mirambell i l'alfàbrega: A quatre veus mixtes	La Nou de Berguedà	1938
12	53	La presentació: A quatre veus mixtes	La Nou de Berguedà	1938
13	57	El Bàlsam; salus informorum, ora pro nobis: A quatre veus mixtes	La Nou de Berguedà	1938
14	61	Glop de neu: A quatre veus mixtes	La Nou de Berguedà	1938
15	67	Cants per a pastorets	Vilassar de Mar	1940
16	78	La Viola: Per a contralt o baríton i piano	La Nou de Berguedà	1938
17	81	Llaurador, bon llaurador: A quatre veus mixtes	s. l.	1944
18	97	El clavell: A quatre veus iguals	Vilassar de Mar	1941
19	105	Himne de les Filles de Ma. Immaculada i de Sta. Teresa de Jesús de Vilassar de Mar: A una sola veu i orgue	Vilassar de Mar	1944
20	109	Bressol de Nadal: A quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1945
21	113	Ens és nat un Infant: A quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1946
22	117	Càntics Marianes: Per a cor i solistes	Vilassar de Mar	1948/49
23	144	Pregària a la Verge de la Mercè del carrer d'en Petritxol de la ciutat de Barcelona: Cant i orgue	s. l.	1951
24	148	Nadales Musicals	s. l.	s. d.
25	174	Los poetes a la Verge de Montserrat. Poema coral: A quatre, cinc i sis veus mixtes	Vilassar de Mar	1942
26	202	Madrigals a la Verge: A quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1969
27	218	Nadal: A quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1946
28	224	La llum de Nadal: A quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1946
29	230	Invocació a la Mare de Déu de la Cisa: Per a cant i orgue o harmònim	Vilassar de Mar	1965
30	234	Tremolor sagrat: Cant per a cor, solistes i coral a tres veus iguals	Vilassar de Mar	1953
31	242	Establia: Coral a quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1955
32	246	Transparent torna's la nit: Coral a quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1956

Núm.	Pàg.	TÍTOL	LLOC	ANY
33	250	Coral LI; La força del manà: A quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1964
34	254	Coral LII; Resurreixit: A quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1965
35	258	Coral LIII; El raïm és espremut: A quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1967
36	262	Coral LIV; Ellleó braola fort: A quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1967
37	266	Coral LV; Natzarè ressuscitat: A quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1968
38	270	Coral LVI; Amarrat amb el pecat: A quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1970
39	274	Coral LVII; Veus aquí paga i senyal: A quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1971
40	278	Coral LVIII; Salta d'alegria	Vilassar de Mar	1971

Pel que fa al segon volum, poca cosa hem de comentar, ja que només hi trobem una dedicatòria en la partitura número 51 que diu: «*Al dilectíssim amic i germà en el sacerdocí Mn. Pere M. Bordoy Torrents, petit testimoni de reparació a artístiques i pies comandes ingratement satisfetes*».

És un volum format per dues-centes vuitanta-quatre pàgines, de les quals només estan manuscrites fins a la dues-centes disset i la resta romanen en blanc. Conté un total de vint-i-cinc peces, moltes menys que el primer volum, però molt més extenses, ja que s'hi inclouen diverses misses, entre elles la dedicada a l'Assumpció que, sens dubte, és l'obra més important de l'autor, tant per extensió com per dificultat i bellesa compositiva.

També en destaca, i molt, la missa *In Nomine Jesu*, una peça raríssima que en la seva època féu parlar molt els entesos, ja que tant es pot cantar en llatí com en català, fet que suposa tot un repte compositiu. Destacarem també que en aquesta i altres obres hi veiem reflectida la catalanitat de l'autor, ja que en plena dictadura no té cap inconvenient a musicar misses en la nostra llengua.

VOLUM 2: Música Litúrgica

Núm.	Pàg.	TÍTOL	LLOC	A N Y
41	3	Veni Creator Spíritus: A quatre veus mixtes, alternant amb la melodia gregoriana	Barcelona	1920
42	5	Ecce sacerdos magnus: A quatre veus mixtes	Barcelona	1922
43	11	Pópule meus: A quatre veus iguals	Barcelona	1933
44	15	Cantántibus Órganis. Càntic a Sta. Cecília: A quatre veus iguals	Barcelona	1936
45	19	Benedíctus: A quatre veus de contralt, tenor i baix	Vilassar de Mar	1936
46	21	Stabat Mater: A quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1940
47	25	Benedictus: A tres veus iguals	Vilassar de Mar	1941
48	27	Miserére: A tres veus iguals	Vilassar de Mar	1941
49	31	Christus: A quatre veus de contralt, tenor i baix	Vilassar de Mar	1943
50	35	Pange lingua: A tres veus de contralt, tenor i baix	Vilassar de Mar	1944
51	39	Us adorem, Senyor: A tres veus iguals	Vilassar de Mar	1949
52	41	Pange lingua: A tres veus iguals	Vilassar de Mar	1953
53	45	Ave verum: A tres veus iguals	Vilassar de Mar	1953
54	49	Salve, Regina: A tres veus iguals alternant la gregoriana	Vilassar de Mar	1953
55	55	Te Deum: A tres veus iguals alternant amb el gregorià solemne	Vilassar de Mar	1953
56	57	Adéste fidéles: A l'uníson i cor a tres veus iguals amb orgue	Vilassar de Mar	1955
57	59	Puer natus in Béthlehem: A l'uníson, petit cor i gran cor, amb orgue	Vilassar de Mar	1955
58	61	Réssonet in láudibus: A l'uníson, petit i gran cor, amb orgue	Vilassar de Mar	1956
59	63	Les Set Paraules (de Jesús a la creu): A tres veus iguals	Vilassar de Mar	1951/70
60	77	Pange lingua: A quatre veus mixtes	Vilassar de Mar	1972
61	81	Salve, Regina: A quatre veus mixtes, alternant amb la gregoriana solemne.	Vilassar de Mar	1942
62	93	Missa quam in honorem B. Mariae V. In Coelum assúptae compósuit tribus páribus vóciбус, órgano comitánte	Vilassar de Mar	1950

Núm.	Pàg.	TÍTOL	LLOC	ANY
63	145	Missa «In Nomine Jesu» quam ad unam vocem òrgano comitante. En llatí i/o català	Vilassar de Mar	1954
64	169	Missa «Canticum Novum» quam duábus vóciibus et òrgano comitante	Vilassar de Mar	1956
65	201	Missa a llaor de Sta. Cecília a una sola veu i orgue, en català	Vilassar de Mar	1971

El tercer volum està íntegrament format per corals, que són composicions per a quatre veus mixtes, de curta extensió, totes amb lletra de mossèn Pere Ribot i que mostren passatges religiosos especialment dedicats al goig de la pasqua i la resurrecció. Aquestes composicions, els entesos diuen que estan inspirades en les obres de Bach, de les quals n'agafa el ritme i la sonoritat. El volum té cent vuit pàgines i està completament manuscrit, aquest sí que no té pàgines en blanc.

L'autor, en una nota, diu: «*Els dotze primers corals els vaig fer sense lletra, des de l'octubre del 1936 al desembre del 1937. Després de la nostra guerra, Mn. Pere Ribot els interpretà, magistralment, amb els seus magnífics poemes*». Aquests corals, l'autor els va escriure mentre era amagat dins un pou sec durant els primers mesos de la guerra.

S'explica una anècdota sobre això que diu que el mossèn estava explicant amb tota humilitat, a un musicòleg reconegut, que ell havia compost aquests primers corals en un pou sec i el musicòleg, escridassant-lo, li va dir: –*Però què heu fet!* I ell va respondre: –*Home jo ...* I tallant-lo, l'altre li digué: –*Un pou sec? No era sec el pou, no! Estava ple de ciència!* I encara aquell entès anava cridant: –*Això és Bach pur, és Bach pur!*

Potser els corals són la part més coneguda de l'obra de mossèn Rebull, ja que cada any ell mateix en feia publicar un, en forma de felicitació pasqual, amb un bonic format; bon paper, il·lustracions acolorides a mà, acompanyats de textos, etc... Aquesta felicitació, l'enviava a tots els seus coneguts i amics, però també a personatges destacats de la cultura i de la política, no només catalans, sinó d'arreu del món. Fins i tot, havia felicitat la pasqua a la reina d'Anglaterra o al president dels Estats Units.

VOLUM 3: Aplec de corals a veus mixtes sobre poemes de Pere Ribot i Sunyer, prev.

Núm.	Pàg.	TÍTOL	LLOC	A N Y
66	2	Coral I: Ofertori	s. l.	1936/37
67	4	Coral II: Vine, amat entre les flors	s. l.	1936/37
68	5	Coral III: Som arribats al vostre cim	s. l.	1936/37
69	6	Coral IV: Comunió	s. l.	1936/37
70	7	Coral V: Victòria	s. l.	1936/37
71	8	Coral VI: Javhè	s. l.	1936/37
72	10	Coral VII: Oblata	s. l.	1936/37
73	11	Coral VIII: Garba	s. l.	1936/37
74	13	Coral IX: Crist, vull viure la pau del teu cor	s. l.	1936/37
75	14	Coral X: Romiatge	s. l.	1936/37
76	16	Coral XI: Capvespre	s. l.	1936/37
77	18	Coral XII: Comiat	s. l.	1936/37
78	19	Coral XIII: L'encontre	s. l.	1954
79	21	Coral XIV: Convit	s. l.	1954
80	22	Coral XV: El meu dolor es torna alegria	s. l.	1954
81	24	Coral XVI: Trenca l'alba, ve la llum	s. l.	1955
82	26	Coral XVII: Vindrà la lluita i el repòs	s. l.	1955
83	29	Coral XVIII: Pel camí de l'alba	s. l.	1955
84	31	Coral XIX: Aquesta Creu, el meu triomf	s. l.	1956
85	33	Coral XX: Obriu els ulls, vosaltres, cecs!	s. l.	1956
86	35	Coral XXI: Quin pa tant bo, el de vostra paraula	s. l.	1956
87	37	Coral XXII: De vostre cos brollen les flors	s. l.	1956
88	39	Coral XXIII: D'ençà que vós, oh Crist, d'un vol	s. l.	1956
89	42	Coral XXIV: Obre la porta, si et plau	s. l.	1956
90	44	Coral XXV: La nit és fresca, dorm el món	s. l.	1956
91	47	Coral XXVI: Creu de terme	s. l.	1956
92	49	Coral XXVII: Coral de Pasió	s. l.	1957
93	52	Coral XXVIII: ¡Te!	s. l.	1957
94	55	Coral XXIX: Quan sentis, amor meu	s. l.	1957
95	56	Coral XXX: Em voltes i respiro el teu aire	s. l.	1957
96	58	Coral XXXI: Jo sóc el fang	s. l.	1957
97	60	Coral XXXII: Perquè m'abruso en caritat	s. l.	1957
98	61	Coral XXXIII: Oh frescor de l'esperit	s. l.	1957
99	63	Coral XXXIV: Sempre, sempre vora meu	s. l.	1957

Núm.	Pàg.	TÍTOL	LLOC	A N Y
100	64	Coral XXXV: Silenci meu	s. l.	1958
101	66	Coral XXXVI: Vós i jo en el mateix cim	s. l.	1958
102	68	Coral XXXVII: Sé, que a voltes, Gorjat meu	s. l.	1958
103	69	Coral XXXVIII: Lloaré la teva casa	s. l.	1958
104	71	Coral XXXIX: Tota la nit en vetlla, jo	s. l.	1958
105	42	Coral XL: Entre els xiprers	s. l.	1959
106	75	Coral XLI: Entranya de vida en mi?	s. l.	1959
107	76	Coral XLII: Senya, Crist, la meva ruta	s. l.	1959
108	78	Coral XLIII: Obriu-vos, flors!	s. l.	1959
109	81	Coral XLIV: Déu comprendrà la teva nit	s. l.	1959
110	82	Coral XLV: Tota la nit	s. l.	1959
111	83	Coral XLVI: Moment! Oh pur moment	s. l.	1960
112	85	Coral XLVII: Anyell i Pastor	s. l.	1960
113	88	Coral XLVIII: Sorgiu de les ombres, Vivent	s. l.	1961
114	91	Coral XLIX: He bastit, damunt la pedra	s. l.	1961
115	93	Coral L: Si el gra no mor	s. l.	1963
116	97	Coral LI: La força del manà	s. l.	1964
117	99	Coral LII: Resurréxit	s. l.	1965

Pel que fa a les partitures soltes, n'hi ha algunes que no estan acabades o que contenen parts en esborrany, com ara una missa inconclusa o un Pare Nostre i Ave Maria. També hi ha l'últim dels corals que composà, el cinquanta-nou, que no arribà a passar a net.

Es podria pensar que l'obra conservada a Montserrat és la totalitat de l'obra de mossèn Rebull, cosa que no és del tot certa, ja que es conserven goigs de sants i altres petites composicions tant a la parròquia de Vilassar de Mar com en cases particulars, on el mossèn els féu l'obsequi d'alguna obra. Però s'ha de dir que, si més no, l'obra conservada a Montserrat és la part més important i extensa de tot el que ell va compondre. I el fet de conservar aquests tres volums copiats a net pel propi autor, ens mostra ja l'obra totalment finalitzada i acabada i, per tant, tal i com ell la completà i la deixà com a definitiva.

PARTITURES SOLTES

Núm.	Pàg.	TÍTOL	LLOC	ANY
119	11	Lo magnificat, a quatre veus mixtes	s. l.	1972
120	9	La processó dels àlbers, a quatre veus mixtes	s. l.	s. d.
121	25	Missa Festiva, a dues veus i orgue, en català. [Conté algunes parts en borrador a llapis]	Vilassar de Mar	1973
122	2	Ad Laudes Sabbati Sancti, a una veu i orgue	s. l.	s. d.
123	1	Himnus «Ad Completorium», a una veu i orgue	s. l.	s. d.
124	4	Trisagi marià a una veu. [Esborrany]	s. l.	s. d.
125	2	Pare Nostre i Ave Maria a una veu i orgue. [Esborrany]	s. l.	s. d.
126	2	Coral sense títol ni número	s. l.	1936
127	1	Uns goigs sense títol, a una veu i orgue	s. l.	s. d.
128	1	Coral LIX: Si morts amb tu, ressuscitats en tu	s. l.	s. d.
129	1	Goigs de Sant Elm, a una veu	s. l.	s. d.
130	1	Anem a Betlem del P. Nicolau de Tolora, acompanyament «ad libitum»	s. l.	s. d.
131	7	Matinet me'n llevi jo. Cançó popular catalana harmonitzada per a veus mixtes	s. l.	1951

